

iCU-CUT!

17 Abril 1902

Año 1.º 16

Dr. D.
Bartomeu Robert

El nostre homenatge

La Redacció de ¡Cu-Cu!, seguidora de las doctrinas de verdadera regeneració de las que era portaveu el doctor Robert, admiradora dels seus mèrits científics y devota de las altas virtuts cívicas y privadas que s'aplegaven en aquell gran home, ab quina amistat y consideració s'honorava, dona avuy testimoni de l'immens condol que li ha produït la mort del eminent patrici, dedicantli'l present número, com abans havia fet avinent el seu dolor assistint al acte del enterrament del doctor Robert y dedicantli una artística corona ab una llassada de cintas llistadas ab las barras catalanas, símbol de la patria quins drets, aspiracions y sentiments havia defensat tan coratjosament, cara a cara ab el centralisme, aquell valent campió quina memoria perdurarà sempre a Catalunya ab la dels Fivaller, Claris y Casanova, quinas grans figures semblavan haberse encarnat altra volta en la del doctor Robert.

Al Cel sia l'apòstol del credo de la patria, y rebi la seva familia, la Diputació catalana y tot Catalunya la fonda expressió de la pena que'ns aclapara.

LA REDACCIÓ.

La mort del Apòstol

La terrible notícia's va escampar per Barcelona ab la pressa esfereidora ab que la nuvolada rublerta de llamps y temporals cobreix la immensitat del cel, endolantho y ennegrintho tot.

¡El doctor Robert ha mort! Tal era la exclamació que en la nit fatídica del 10 del actual sobreixia dels llabris de tothom, pronunciada per uns ab veu baixa y tremolosa, tal com s'anuncian las grans desgracies, per altres ab el crit esgarriós que arrença'l dolor de la ferida oberta al cor soptadament...

La nova fatal va treure a la gent dels cafés, dels

teatres y de tots els llocs d'esbarjo que ja no podian oferir atractius de cap mena als esperits flagellats de cop y volta per tan terrible desgracia. Tothom va llençar-se al carrer, acudint a las redaccions dels periódichs, al domicili del eminent patrici, cercant afanyosos, detalls del gran cataclisme, molts duptant encara de la certesa d'aquell cop inesperat y apressant-se a confirmar una esperansa, quan en realitat corrian a desvanéixela ab la certesa més esfereidora de la mort del Apòstol de la patria catalana.

¡Quina nit d'angunia aquella! El pare, el germà, l'espós, el fill, al tornar a casa, no podent contenir dintre'l seu pit tan gran dolor, despertavan a tothom pera desfogarse comunicantlo y compartintlo ab els sers més volguts, que, obrint els ulls ensonyats, se resistían a creure veritat la noticia y's pensavan ser joquina d'algun mal somni.

L'endemà al matí varen saberse més detalls referents a la forma en que va succeir la mort del il·lustre patrici.

Havia finat en plena festa, entre companys seus de professió, que, ab tot y estar fets a bregar ab la mort cada dia, ploravan y's desesperavan igual que donas febles y espantadissas veient la grogor mortal d'aquell rostre venerable y com la testa del mestre, plena de sabiesa, es decandia com una flor marcida y aquell cor magnànim, tot amor per la patria y per la humanitat, deixava de bategar per sempre més.

El dolorós flagell feria a tot Catalunya, perquè'l doctor Robert era'l verb de la causa de las sevas reivindicacions, y's seus companys de causa hi veyan en ell al més gran Apòstol; els metges al seu company més eminent; la joventut que cursa la Medicina, al seu mestre estimadíssim; milers y milers de barcelonins al sabi doctor que'ls havia salvat d'una mort segura a n'ells o a n'alguns dels seus.

Arreu es parlava, es comentava y's planyia ab manifestacions de sentida pena la mort del bó, del gran y del sabi doctor Robert. Aquell dia pels barcelonins no hi havian desconeguts; per tot arreu, fins pels mateixos carrers, personas que may s'havian vist, ni'ls seus noms sabian, parlavan del doctor y ploravan al doctor.

Aqueix esclat de sentiment, aquesta general manifestació de dol per l'insigne català, varen pendre caràcters imponents per lo may vistos, el dissapte passat ab motin del acte del enterrament.

El cadavre del gran home passava com arredossat d'una mena de tristesa triomfal per entre mitg d'aquelles atapahidas murallas de gent que en mitg d'un silenci corprendedor es descubria ab emocionant respecte y ab els ulls entelats pel plor, devant d'aquell fèretre que sen duya al regne del repós a una de las més llegendàries glories de la terra, portant per róssech a tot lo que a Catalunya significa inteligencia y treball, o sigui a tot Catalunya.

La mateixa naturalesa va associarse a n'aquet dol nacional obrint els llagrimalls del cel que s'havia en-

L'ARRIBADA DELS DIPUTATS

Imponent manifestació que va fer Barcelona als diputats catalanistes el dia 21 de Juliol de 1901, després del brillant discurs pronunciat pel doctor Robert al Congrés defensant la doctrina regionalista.

dolat y vessant assobre l'Apòstol el plor fecond que fa germinar la terra, tal com las llàgrimes vessadas aquells díes pels bons cataláns farán brotar abans de gayre la llevor santa que'l sembrador va escampar pel terror de Catalunya. "Quan els profetas moren, la terra de promisió es a la vora", escribía en Prat de la Riba, ab motiu de la mort del doctor Robert. El nostre Moisès ha mort ovirantla desde'l cim del Nebo que representa el desvetllament de l'ànima catalana; però'l seu mateix esperit, com altre Josué, ens acompanyará en la triomfal entrada a Canaán.

¡SETMANA TRISTA!

Trista, molt trista ha sigut per la terra catalana.
¡Cu-Cut! aquesta setmana té de vestir-se de dol.
Té de plorà ab Catalunya, nostra mare benehida, una pèrdua molt sentida que'ns omplena de condol.

Quan menos ens ho esperavam reberem la trista nova

que acaba de posà a prova el carinyo gran y cert, que a n'aquí tothom sentia pel patrici incomparable, pel polítich admirable, pel sabi doctor Robert.

Havía mort el gran home que ab seductora paraula tant al Congrés com a l'aula lográ captivà a tothom... D'aquell sér que's desviava per conquistà el bé dels altres, no'n queda ja entre nosaltres res més que el recort y el nom.

Pro per honrar Catalunya la memoria perdurable de l'Apòstol venerable no ens tenen pas de falta ni llabis per benehirlo, ni cervell per recordarlo, ni llàgrimes per plorarlo com al més gran catalá.

K. O. K.

L'ENTERRO DEL DR. ROBERT

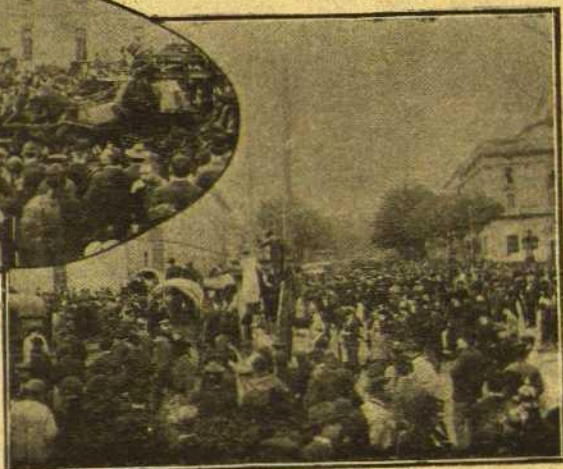
A la Rambla de Santa Mònica.—El cotxe fúnebre.
—A la Porta de la Pau.

El Dr. Robert, home polítich

May es respira ab tan goig la fresca y joganera brisa d'istiu com després dels perills y la desolació d'una tempestat. Aixís es comprén que molts cataláns esperessin una sort millor per la patria després de la terrible guerra de 1898 y la cayguda del Govern que no sabé evitarla ni conduirla. Devant del nou Ministeri s'hi trobava un home serio y honrat, académich y culte que, senyalant cruament els mals del país, cridava per posarhi remey a tots els ciutadans de bona voluntat sens distinció de partit ni secta. La regeneració tan somniada semblava comensar. Catalunya respongué ab entusiasme a l'obra pacificadora y fructuosa d'un cambi de costums polítichs, y personas com el doctor Morgades y el senyor Durán y Bas hi

portaren son decidit concurs. Els esperits tímids y limitats podrán acusarlos de candor després de la defecció den Silvela, però d'homes d'acció y de cor jamay s'els ne podrá negar el títol.

El doctor Robert aparegué desseguida en el nou moviment ab tot l'entusiasme d'un patrici y l'ardiment d'un soldat. Habitant de la nostra costa desde la més tendra edat, catalá per educació y temperament, home públich desde'l primer jorn, comprenia

com ningú els vicis y las malformacions de la política espanyola. Regidor y tinent d'Alcalde, pogué veure d'aprop la péssima funció dels Municipis, base de la vida pública, convertida en una explotació descarada y sense vergonya. A ben segur que'l valent patrici debia suspirar més d'un cop per una época més ditxosa. ¡Quí sab si l'exaltació demostrada en aquets anys de lluyta contínua no era més que la alegría propia del qui ven realisats sos desitjos!

De la Presidencia de la Económica, d'ahont veié els perills de Barcelona durant el calamitos estiu del 98, com el bombardeig possible y la ruina imminent, ja's distingí per son parlar decidit y franch. No calla sols donar socors pels obrers sense feyna, ni recomanarlos a la caritat pública, sinó firmar la pau perque es reprenguessin els treballs y ab ells la prosperitat interrompuda. La escuadra incendiada o al fons del mar, l'exércit afamat y agafat entre dos focs, la hisenda pública agotada casi ¿qué s'esperava? El bon sentit del doctor Robert, a la vegada que reflectava el de tot Catalunya, negantse a ser un'altra Numancia sense gloria, era resultat de sas condicions de prácticament eminent en l'art de curar, que no admet desesperacions ni suicidis, sinó recursos factibles y positius. La rahó s'imposá al fi, però a la forsa. Es perdé tot lo que els patrioters volían salvar ab l'himne de Cadiz, y alguna cosa més. ¿S'havía guanyat al menys una lliçó profitosa per mudar de sistema? No es en vá que hi há una historia al mon. Els desastres passats deuen prevenirnos dels errors y els abusos que'ls dugueren. Una saludable reacció s'iniciá en favor de nous motllos de vida social. La descentralisació, l'autonomia universitaria, el concert económic, foren termes corrents que feyan esclatar una ferma agitació. Però las ideas novas deuen representarlas homes nous y sencers. Per aixó el poble de Barcelona acullia ab una

Amich Dr. Forxas

*Malgrat l'extensió que
causa el marxar avuy, tot
ran en Rússia y 1/10 (110
de si també en Rússia) o quanta
mit, ab l'esper*

Sen Robert
Robert

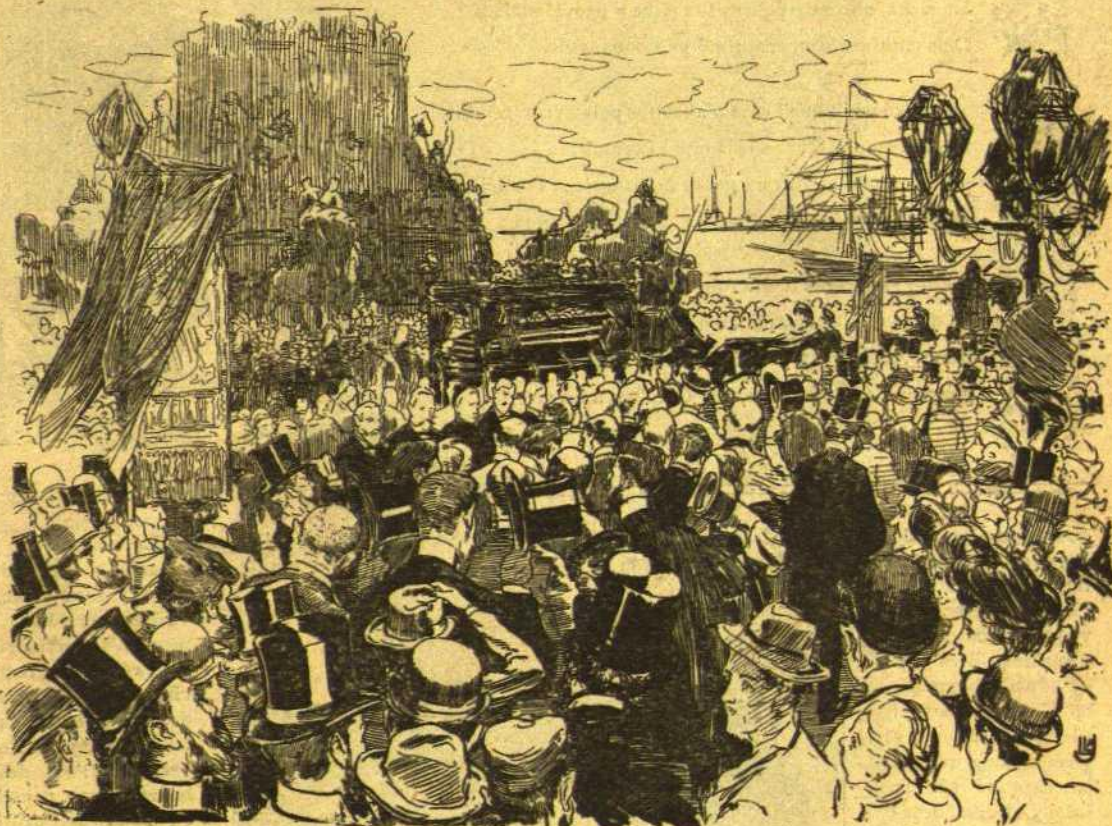
UN AUTÓGRAF DEL DR. ROBERT

delirant ovació el nomenament del doctor Robert com President del seu Municipi.

La entrada fou hermosa y reconfortant. L'Alcalde, apoyantse sols en la opinió popular, venia a desterrar abusos y a tallar d'arrel la soca de la immoralitat. El públich ho exigia y aviat. Potser l'ilustre doctor Robert y la població s'ilusionaren a l'hora. Destruir en setmanas la corrupció arrelada pels anys, y més encara, sostinguda per la impunitat legal, es una empresa superior a las forsas humanas. Mr. Roosevelt, ab la tenacitat d'un nort-americà, la brutal energia

Peró fins la caygada fou hermosa y digna. Tothom recorda la resistencia dels gremis y las amenassas del Govern. El doctor Robert en aquella ocasió no pogué estar més correcte. Ja no sols sas conviccions privadas sinó el seu càrrech li vedavan firmar unas llistas d'embarch plenas d'errors y raspaduras, burlant la llei que estava obligat a defensar. Y ab tot, sa noble y viril actitud per poch li costa un empresonament. Era lo únich que faltava veure sota el Govern que comensà ab projectes de regeneració. Processar als ciutadans honrats y deixar impunes als causants de la

L'ENTERRO DEL DR. ROBERT

Despedint el dol

(Apuntació del natural)

d'un cassador del Yar-West y la popularitat que disfrutava, es proposà reformar y millorar el Municipi de New-York. El fracàs fou complert y solemne. Per aixó l'avuy President de la Unió Americana diu gravement: "No li demanéu temps fixo ni precipitació al home polítich que vol regenerar al seu país. Lo que logréu ab aixó es posarli obstacles y desanimarlo. En els negocis públichs, més que'n lloch, es fa lo que's pot y no lo que's vol." Y quan es té de recomanar paciencia als calmosos y frets habitants de New-York ¿podia esperársen dels de Barcelona, sota un sol ardent y ab una premsa explosiva? Siga com vulga, la gestió del doctor Robert no dongué'ls resultats que molts n'esperavan. Dongué els que debía donar per qui conegui el personal y la corporació que'l voltavan.

gran vergonya del 98. La ira y la indignació de Barcelona feren víctima d'aquella infamia al successor del digne Alcalde, y aquest últim es retirà a defensar la causa catalana desde un'altra esfera d'acció. Si no posseia ja una dignitat oficial, tenia lo que val més encara: l'amor y l'apoyo de tot un poble. La seva figura no feya més que créixer ab la irritant injusticia de que'l feu objecte el Ministeri que abans li acordava tota la confiança, defensantlo de las xavacanadas y'ls grossers insults del Congrès.

Els esperits superiors no coneixen l'abatiment, y així, passada la campanya al Ajuntament, el doctor Robert, fort del aplauso de Barcelona, presentava la seva candidatura per Diputat a Corts, havent caygut el Govern poch abans d'esser senador de fet. Quants

A la memoria DEL Doctor Robert

Doná al agónich vida y als sabidors ciencia.
Veje en perill la Patria y s'afillá sos dols.
De richs, obrers y pobres fou pare y providencia.
Dels catalans senyera; timó pels espanyols.

Per 'xó anch que'l cant d'absoltes pels ayres remintoli
y del Pirene al Ebre s'escampi el remoli;
per'xó, anch que tot un poble sanglotejant s'endoli,
Robert, el brau patrici, no ha mort ni pot mori.

Puig si arrivás lo día (que no veurá l'història)
en que son alt exemple no'ns fassa batre'l cor;
si may, d'eix gran prestigi, s'esborra la memoria...
preguéu per Catalunya, que Catalunya ha mort!

E. D.

coneixian el verinós caràcter dels enemics de Catalunya sabian que la corona de llorers guanyada a las lluytas parlamentarias podia esser a la vegada una corona d'espinas. Mes l'incansable home públich, acostumat al sacrifici personal y gosant abans que tot en batallar per la rahó y el dret, desafiá tots els perills, presentantse valentment al Parlament espanyol. Massa vivas y recientes sois victorias porque's necessiti ressenyarlas. Aquell esperit auster y sever acostumat als estudis científichs, allunyava las xocarrerías d'una política menuda, com aquella refinada cortesía que ni un moment l'abandoná desarmava als més apassionats dels seus enemics. Y

¡Deu sab si aquets eran a dotzenas! La veu vibrant y eloqüent del Diputat catalá al cridarlos a una vida

L'ENTERRO DEL DR. ROBERT

Aspecte del monument a Colón durant el pas de la comitiva

nova y sana, xocava desagradablement als partidaris d'un règimen d'inercia y rutina. L'odi dels *soi dissant* patriotas al doctor Robert era l'odi dels boxers xinos contra el barbre europeu que'l s'adú ferrocarrils y llum eléctrica. El respecte a la llibertat dels altres, la instrucció lliure y independent, l'abdicació dels drets abusius del Estat, totas las fórmulas en fi de la vida moderna ¿cóm podían entrar en un centre ahont las emocions políticas fortas se reduciexen a sentir disputar dos oradors de diferent color al Parlament, com 'qui assisteix a una lluyta de

galls? Ab tot, no hem de creure que enrahonés en và per tothom, el gran patrici. No pot veures la espiga encara, però ¿quí podrà negar que la llevor germini?

La influència del il·lustre finat al Congrés no's trobarà a Espanya qui la ignori. Aquell home modest y senzill, preocupat tan sols de servir bé al seu país y que semblava no adonar-se de la seva fama, excitava el respecte de tothom. Prompte sen penediren els que tractaren de ridiculitzar-lo, perquè la mirada expressiva y simpática, a voltas somniadora y melancòlica, del doctor Robert, tenia visos d'indignació y despreci que no permetien la burla ni tan sols la indiferència. Contra un tal adversari no hi valia ni la vella conspiració del silenci, perquè tot y negar-li sos enemics el dóna de la eloqüència, no podien menys d'escoltar-lo y sentir-se fonament impressionats. Sos exordis suaus y captivadors com una fonda y dolça melodia, anunciaven després un *crescendo* d'intensitat y vigor que feya vibrar a l'unísson totes las ánimas dels que l'escoltaven. Artista y home de ciencia, posseïa no sols el dot d'agradar, sinó el de convèncer, o quan menys el defer reflexionar. Y no han d'esser inútils tots els raciocinis que ha despertat a la Península.

El caràcter distintiu del quefe de partit haurà sigut la investigació de fórmulas pràcticas per resoldre els espinosos problemas polítics y socials de la nostra època. El seu talent era prou clar per allunyar-lo dels cops violents y las resolucions falsament radicals que comprometen en un moment l'obra de molts anys. Coneixent com pochs la condició eminentment complexa del home, li repugnava tots els sistemas basats en una suposada perfecció d'aquell, y que aspiran a construir una societat paradísica.

Al mateix temps son excelent cop de vista li revelava que molts desastres del país procedeixen de la apatia y la indiferència de sos habitants. ¿Serà el millor

remey pera curarla la centralisació universal que s'amaga sota el socialisme? Per sa oposició als abusos del poder central com per sa aversió a las utopias falsament humanitarias, es trobava donchs el doctor Robert igualment oposat als partits governants y als grupos extrèms de la política. Ell primer que ningú ho reconegué y no sen queixà, atent sols al bé de la nació. Veyentla malalta y decayguda, sa única ambició era ferla altre cop vigorosa y sana.

Ab quina energia no contestava a la frase den Salisbury sobre las nacions moribundas, l'any 1899: "¡Hem de provarli al noble Lord que hi há pobles encara que's creuen tenir dret a la vida y no morirán, pesi a qui pesi!" Allavors no havia comensat encara la pahorosa guerra del Transvaal.

Una vida sens treva ni descans per tots els ideals de Catalunya: tal ha sigut l'obra del doctor Robert. Podrà ésser discutida y fins censurada, però sempre es mereixerà el respecte, puig admetent errors en las campanyas del immortal patrici, be pot aplicárseli la frase del Senyor en el sublim prólech del *Faust* de Goethe: "¡L'homes'erra mentres lluyta!"

DR. W. COROLEU

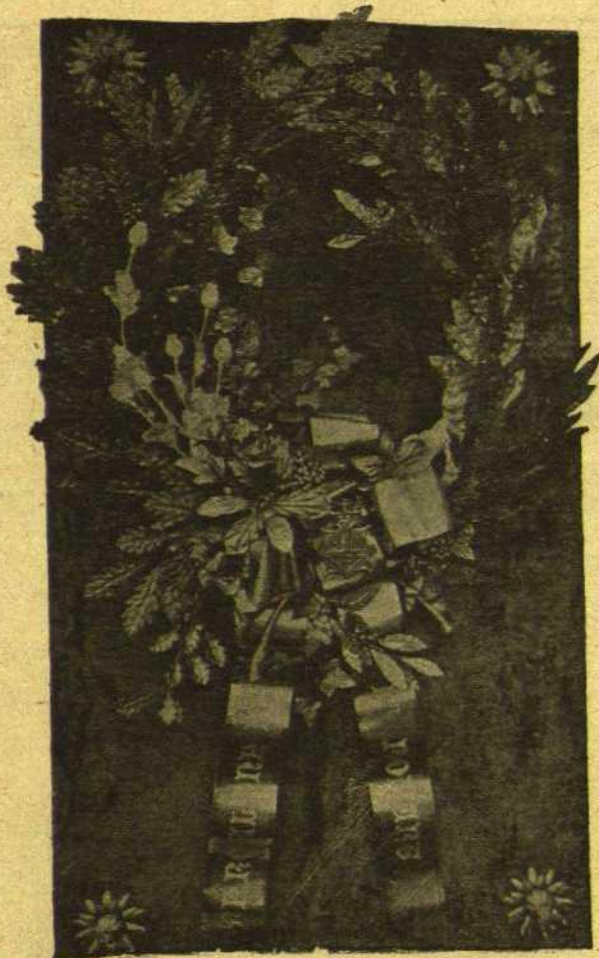
El Doctor Robert clínic

¡El doctor Robert ha mort!... Del pinacle de la gloria, lo-

grada ab tota una vida de sacrificis y de treball, ha passat, en un moment de joia, al mon de la eterna realitat. L'incansable paladí de la Ciencia, ha arribat al port del descans.

Els constants admiradors del incomparable mestre, hem perdut per sempre al company insubstituible, que ab un criteri excepcional y una senzillesa envejables, aclaria els nostres dubtes y feya indiscutibles las nostras conviccions. Ningú, com ell, sintetisava ab rapidesa incomparable, enmotlantilas en el cervell, las més difícils y heterogéneas concepcions. Ningú, com

BARCELONA AL DR. ROBERT

La corona del Ajuntament. (Construida als tallers de la casa Santamaría.)

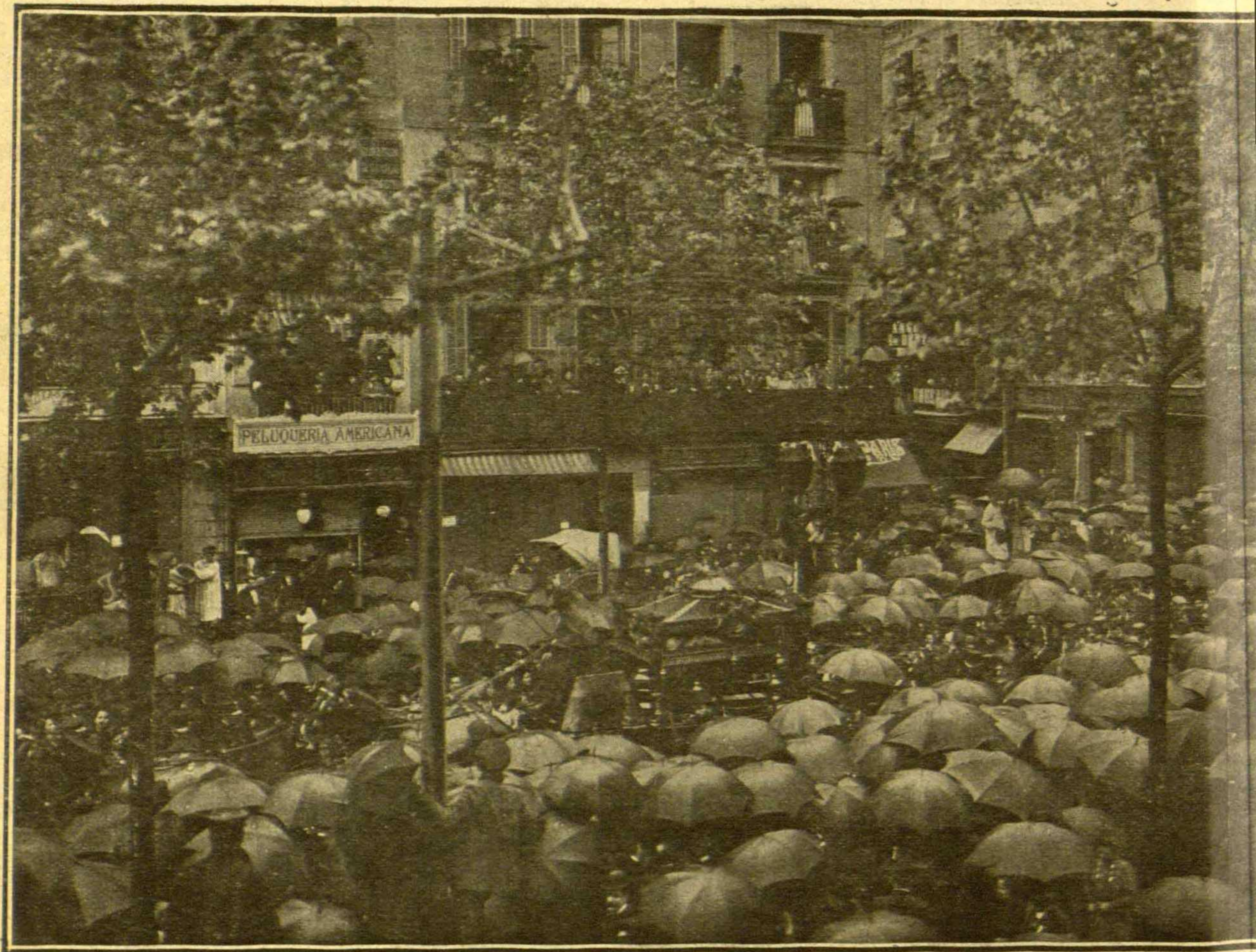
ell, sabia resoldre a gust de descontents o desavin-
guts, els més espinosos problemes de las ciencias mé-
dicas. Ningú, com ell, posseïa una intel·ligència crea-
dora y que, quan no, s'assimilava instantaneament
tota classe de coneixements, pera comunicarlos de
nou y al acte, ab una vestidura propia, que tot y do-
nàntloshi més relleu, els hi imprimia caràcter d'origi-
nalitat.

A la capsalera del malalt, a las juntas, a la Cátedra,

Y ara... deïxeume donar cònsol a la meva ànima.
Deïxeu que, per un moment, dongui forma al recort.
Veniu ab mí a contemplar l'hermós quadro de cada
día: aquell que més el captivava: aquell que més fort
feya vibrar la corda dels seus sentiments.

Som al pati del Hospital de la Santa Creu a las pri-
meras horas del dematí. Una munió d'estudiants, friso-
sos de veure traduïdas en fets gráfichs las ideas que
bullen en el seu cervell, respecte al pacient tal o qual,

L'ENTERRO DEL D

La comitiva fúnebre passant

a las Academias, al Ateneu, per tot, per tot resultava
l'home que captivava ab sa paraula fácil y eloqüent,
assadollada sempre d'un sentimentalisme íntim que la
perceïa fins a l'ànima.

Y aquet era el doctor Robert, l'estimat mestre de
tots y era ell, per tot y en tot. Digan lo que vulgan els
aduladors que no tenen en compte que al comparar la
figura del gran metge, no volen més que empetitirla.

Y aquet era el doctor Robert y ho era sempre.

s'escampa arreu per l'ample pati. Tot son discusions,
tot crits, per tot vida.

Cauen las nou del campanar de la casa y, com si
fos la senyal de silenci, no tarda a imposarse. Y las
miradas de tots van del un portal al altre. Y no triga
a arribar el doctor Robert, el pas segur, el cap alt, la
mirada vaga, la rialleta als llavis y a l'una mà la lli-
breta y el llàpis al altra tot seguit que l'escometen
uns quants que l'esperavan... ¡Que aclaparats aguar-

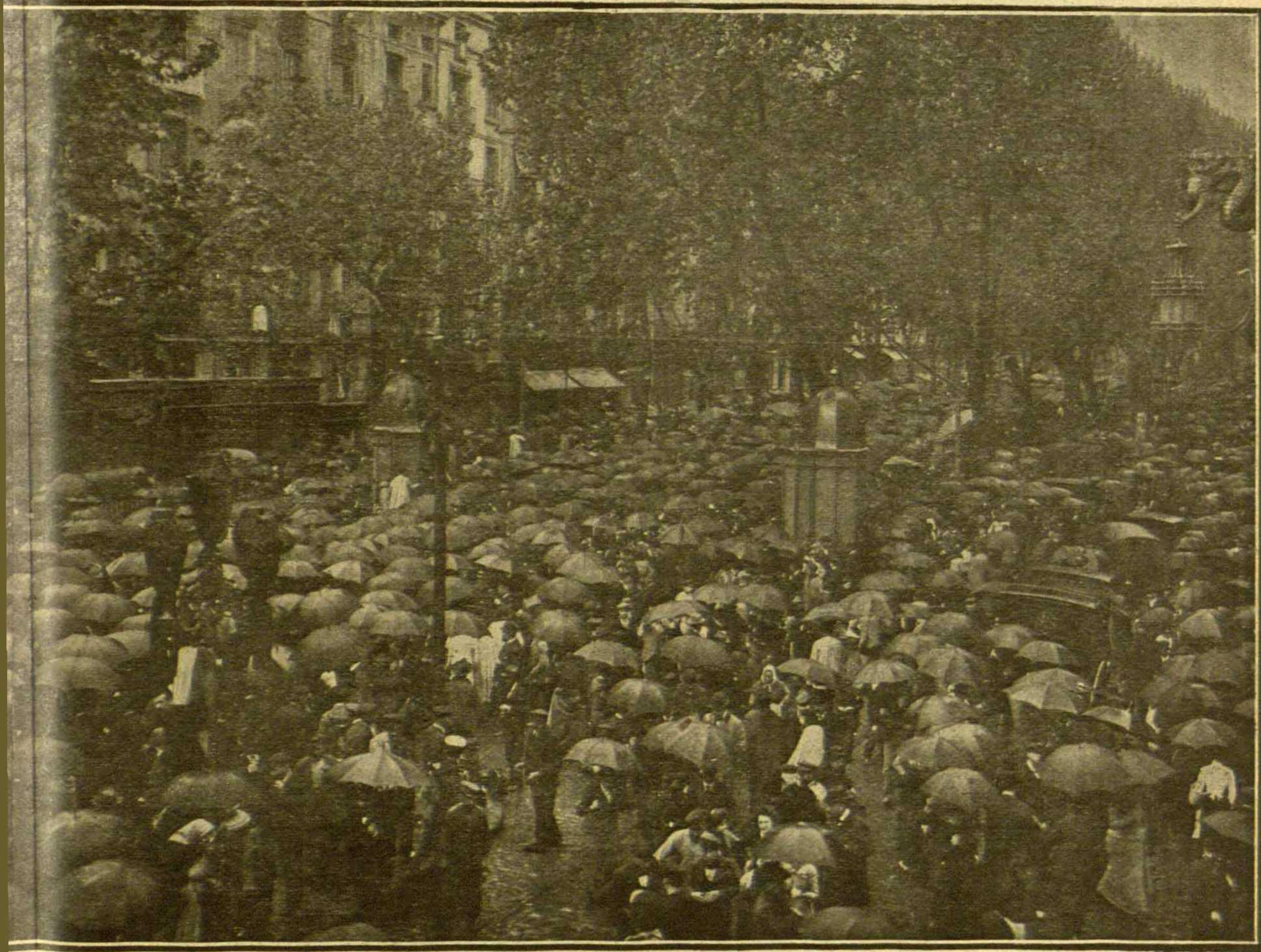
dantlo!... ¡Que animats quan han lograt la promesa que cercavan!

Y... al fi arriba a una de las escalas que condueixen a las enfermerías, y escala amunt, seguit d'una llarga corrúa d'estudiants que, com estela de gloria, s'atropellan per assolirlo y donarli el bon día.

Arriva al seu lloch d'honor: la capsalera del malalt; el cor del gran llibre de la Medicina. ¡Quin quadro més hermós! El malalt, que ab ulls vidriosos, mira de fit a

malalt com ell sab ferho: escudrinyantho tot, arrivant fins a lo més íntim de la seva consciencia, fent las preguntas y endevinant las respuestas y fent del variat conjunt de datos recullits del exámen ordenat y rápit, però complert, una acabada exposició, y ab una naturalitat incomparable, va deduintne el concepte just de la malaltia, diferencias ab las consemblants, pronóstich que imposa y tractament qu'exigeix. En una paraula la condensació gráfica y convincent que no's logra

DOCTOR ROBERT

ssant pel Plá de la Boquería

(Fot. de la casa Helius. Objectiu Cookc).

fit al que té per salvador: al voltant del llit, enfilats en ell o en els dels costats, una porció increíble d'estudiants que, per podershi estar, han de sostenir-se en las posicions més difícils, y, dominant el conjunt, aquell home seré, aquella cara sentimental, atent a tot y que de tant en tant mitg tanca els ulls dirigintlos indeterminadament, com si volgués concentrarse per reduir el tot a una sola nota.

Pregunta a un deixeble y a un altre y examina el

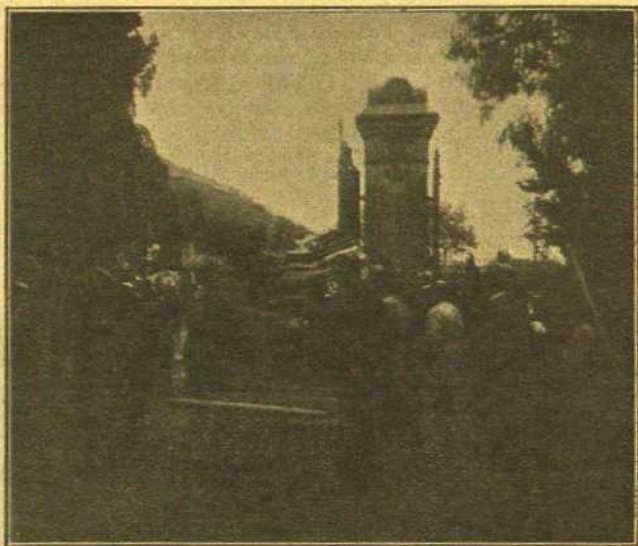
ab la lectura d'una série de volums, ni sentint las explicacions d'aquells fantasiadors que, per befa de la humanitat, ne diuen homes erudits.

Y d'un malalt va al altre y a un altre, fins... que s'acaba la feyna, que d'hora fixa sols n'hi há per comensarla.

Y torném al mon de la trista realitat.

Ningú pot estranyar, donchs, la inmensa manifestació

AL CEMENTIRI

Entrada al cementiri nou per la porta de Sans.

que a n'el seu adorat mestre van dedicar els estudiants el dia del enterro. No vos extranyeu, no, de veure aquella joventut enfangantse pel camí que condueix al cementiri nou, convertit aquell dia en rieral, ostentant la senyera de la Facultat de Medicina, degudament engarlandada ab el llas de las quatre barras, a corre cuyta, per guanyar l'avansada al cotxe que portava las venerables despallas y arribar al cementiri amarats de fanch y de suhor y pantejant, però coratjosos, més que may, posarias sobre sas espatllas y conduirlas vía de Sant Joseph amunt fins a sa darrera estada, malgrat els avisos amistosos dels que constituïan el trist acompanyament.

No ho extranyeu, no, que aquells compungits deixebles, prou que's creyan sentir-la l'autorizada paraula del seu mestre.

Escolteula per sempre, benivolguts deixebles. Conservéu la fermesa de que vareu donar provas y veníu ab mí, l'etern deixeble d'aquell gran mestre, a plorar la seva memoria y a imitar sas excepcionals condicions, pera que pogném fer ciencia, com va ensenyarnos, y fer, com ell, patria, destinant fins nostres derres energías pel bé de la Patria Catalana.

DR. JOAN FREIXAS.

ELS DOS PATRICIS

L'esperit del nostre Apóstol
va volar de dret al cel;
en Rafel de Casanova
eixí a rébrel al cancell.

—Deume novas de la patria—
li va dir el canceller;—

parleume de Catalunya,
del amor dels amors meus.

—Dura encara sa agonía
o es que ha mort per sempre més
dintre'ls murs de Barcelona
fumejants y sangonents?—

Aixís li parlava'l mártir,
plens els ulls d'astorament,
pantejantli'l pit ab forsa
y d'afany el cor rublert.

No es morta, no,—diu l'Apóstol—
que de sos mals ja guareix;
si vegereu sa agonía,
jo he vist son desvetllament.

La sanch ab que la regareu
no va caure en terror erm;
la llevar que hi há sembrada
si no ha granat, ja floreix.—

L'abrassada que's donavan
va conmourre a tot el cel
y els seus plors, fins a la terra
arribavan a raig fet.

M. F.

En Robert íntim

¡Quin home! ¡quin home més gran! y si l'haguessiu conegut d'aprop, de dintre, entre amichs, y lluny de la ciutat, a Cápua (com ell deya al parlar de Camprodón) quina senzillesa més agradable per lo infantil y expontánia. Tot li agradava. ¡Com s'entusiasmava en las excursions cap a Molló y al Vernet! com recludava amichs per fer comedia al Teatre de Camprodón, y que bé trepitjava las taulas! Actor serio o cómic de sainete s'enmotllaba a tos els géneros. Jo l'admirava

Els estudiants de Medicina portant a coll el cadavre.

AL CEMENTIRI

Portant las coronas a la tomba.

en el seu paper de general en aquella pessa *De potencia a potencia* tant com l'admirava en la capsalera de un lliat actuant de doctor.

També sabia riure y reya de cor, esclatant en fortas riallas al sentir qüentós de *sobretaula*. També tenia frases. Un dia li vaig preguntar, ja fa anys, si era cert que en Vidal y Ribas li havia regalat un *solar* al costat del xalet que a Camprodón posseïa l'acaudalat y simpàtic droguista.

—Sí, es cert; es un hermós *terreno*—me contestà.

—¿Per fershi vosté un palau d'istiu?

—No,—replicà mitg somrient—per ara'l dedico a una cosa que m'agrada més que un xalet.

—¿Un Casino? ¿Una clínica rural?...?

—¿Cá home! res d'aixó. Hi he plantat patates.

Era alalagador y complascent, fins a lo impossible. "No sé dir que no. M'invitan a tot arreu, me cridan de lluny per consultes, me exigeixen articles pera periódichs. No'm queda temps pera res, y tant me pregan, que a la fi cedeixo. Si jo fos dona, m'hauria de prometre ab tots els que'm sollicitessin."

Un dia al acabar una junta en casa de pochs rals, me digué:

—¿Que'ls cobra vosté?

—Jo, no. Fa anys que els visito per amor al arte; pero aixó no resa ab vosté. Jo sé que ab angúnias y treballs han buscat alguna cosa per no quedar malament ab vosté.

—Donchs diguils de part meua que no'm fassin fer un paper de bestia fiera.

—¿De bestia fiera?

—Sí; d'aquell lleó de la fábula, que s'ho quedava tot per ell.

Aquella pobre familia de jornalers li varen pagar la frase ab llágrimas d'a-

grahiment, acompanyantlo fins al carrer tot fent discursos de circumstancias.

—Prou,—digué en Robert.—Cuideuse del malalt, que de mi no n'hau de fer res més per avuy.

La música l'emocionava de valent. Va fer la peregrinació a Bayreuth, com un amateur de veras.

Contrastant ab aquestas devocións pel gran Art, ¿may dirían que l'entusiasma-va?... Els clowns de circo ecuestre.

—¿Que's pensa que té poch mérit aixó de ter riure tot un públich de noys y de homes grans, ab una sola ganyota o una tonta cabriola, o una escena bufa ben trobada?—Y aixó ho deya ab serietat.—No son pallassos; son homes de gran talent. Qui sap moure'ls sentiments alegres en un cor trist de tot'una massa d'espectadors, té per mí tan mérit com l'orador que fa plorar tot un auditori, o un patrici que arrastra ab l'exemple y la paraula tot un poble a la bullanga. Els tinch enveja com la tinch a Massini y a Gayarre. ¿Si jo tingués veu de tenor, no faria pas de metge!—Aixó ja ho deya ab menos serietat.

¿Son debilitats del gran home aquestas confessións? Crech que no. Son senzillament manifestacións d'amor a la felicitat humana. Ell creya que tan bó dona al ánima salvar la vida d'un malalt, com consolarli una pena, com ferlo riure perque olvidi las caborias, com ferlo gosar sentint arias y melodias...

En círcols d'amichs sabia seguir la broma, y de una manera franca, sense pose. Ningú hauria dit que aquell home fos un sabi, un cap plé d'erudició, un mestre serio, un enamorat del benestar del poble... Semblava un estudiant jove y bromista; pero may baixava al terreno escandalós y xabacá. ¿De quina táctica més fina y natural es valia pera sostenirse ni bufado, ni

Baixant el cadavre a la fossa

EL DOCTOR ROBERT l'any 1877

massa ordinari en sa paraula y en sos moviments! y quina ingenuïtat més admirable al confiar las cosas íntimas que'l trasbalsavan! Un dia, a la meytat de una hermosa conferencia donada a un centenar de metges y altre centenar d'estudiants, digué:—No puch continuar. Desde ahir passo una pena molt forta, a causa d'assumptos particulars, que'm domina com una obsessió y'm fa entrebancar el discurs. Dispensin senyors; avuy no sé res més; m'han fugit las ideas y tot lo que tenia *in mente*. Demà continuarém.—Y abandoná la sala. Un altre sabi hauria dit qualsevol cosa per acabar bé o malament, o s'hauria fingit malalt, per fugir del compromís. Ell va obrar tal com son cor lleal li dictava.

Res li feya por devant de la seva consciencia, però pensava com en Bartrina: El cor... l'enemich. "Quan parlo ab el cor m'esglayo, porque es massa bó, massa tendre, massa altruista, massa traïdor y enemich de las energías del pensament."

Tan bondados ab el próxim, que fins el veure sanch l'esgarriava, solsament va perdre l'oremus (y els estreps) una vegada, dins del seu despaig, en que s'abrahoná contre un tipo masegantlo a trompada seca. El tipo era un subjecte que havia agafat la idea de que en Robert tenia amagada una *máquina* pera ferlo partir. Pels carrers, per la escala, dintre'l seu domicili el perseguia:—¿Ahont tens la máquina que'm dona aquet dolor y aquets sorolls de cervell, gran butxí, asessí? li cridava el boig a totes horas.—¿Deixeume en pau, home, que no tinch cap máquina!—Embustero, lladre

de la meua salut ¡dòm la máquina pera ferla a trossos!

Aquesta *lata* va durar moltes setmanas y mesos.

El doctor havia de buscar un municipal pera treures aquell home de sobre. El Governador, al cap de molt temps de aquesta pesadilla, prengué cartas en l'assumpto; l'home fou posat prés.

Al sortir de la presó, sa primera visita va ser al despaig den Robert.—¡La máquina! Treula del amagatall, murri, o sinó... t'escanyol!...

En Robert va tenir calma. Li va obrir tots els calaixos y armaris, habitacions, etc.—¿Veyeu com no existeix la máquina? Registraren tot el pis.—Aneusen descansat ¿esteu satisfet?—Nó. Perque no la teniu aquí, no l'he trobada. Es que la teniu al terrat de la casa.—¡Aném al terrat! va cridar en Robert, apurant tota sa paciencia.

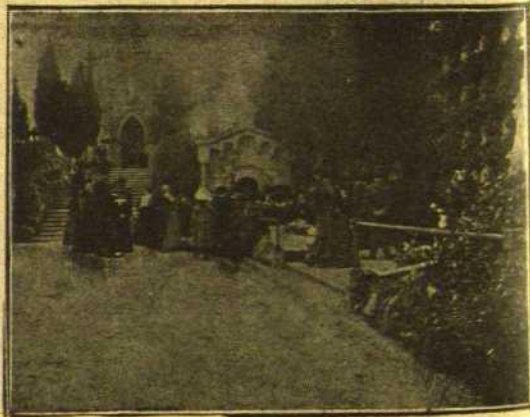
Pujaren abdós al terrat. Al tornar al pis, l'home's ficá al despaig, y quan en Robert creya véure'l tranquil despres de tantas probas en contra d'aquella mania, y li anava a fer un sermó per acabarlo de curar, l'home aquell digué alsant els punys amenassadors:—¡La máquina'm donarás ara mateix, gran brétoll!

"Allavors,—contava en Robert,—me vaig sentir furios, y per primera vegada en ma vida, me va dominar la rabia humana. Li vaig apretar el coll: caigué a terra, jo a sobre d'ell, desfogantme a cops de puny, fins que'l criat aparegué, espantat del rebombori, y entregá l'home a un municipal."—Vaja, Robert, li deya dos días després el quefe del Manicomí de Santa Creu, (doctor Pí y Molist:) l'home de la máquina el tinch tancat y n'hi há per anys.—Feu que no'n surti may més, amich Pí, ¡per amor de Deu!—exclamá en Robert pllegant las mans com si pregués a la Providencia.

Aixís com era valent y seré en las grans situacions, l'atemorisavan els grans fenòmens de la Naturalesa. A Bagneres de Luchon, volgué visitar las galerías calentas, y després me digué que may s'havía espantat tant com al sentirse morir de calor en aquella horrosa atmósfera.

La seva ductilitat, la propietat de que gosava de ferse càrrech de tot, era una forsa que pochs poden igualarla. Quan l'interrogavan respecte al estat del seu esperit al Congrés, quan se trobava en el tremendo conflicte del deber com a diputat, y del carinyo

DESPRÉS DEL ENTERRO

Visitant la tomba

de família que li pregava tornés a Barcelona perquè l'il·lustre Roig y Bofill, cunyat seu, estava gravíssimament malalt, digué:—Al Congrés, el recort den Roig no'm destorbava gens el fil de mon discurs, perquè jo, quan vull, sé abstreurem de tot lo que'm rodeja. Quan m'ho proposo, olvido per complert, de moment, tot lo

que'm fa nosa, tot, com una inhibició voluntaria de idees desagradables, y vice-versa.

Y posat a casa seva, era l'home carinyós, afable, senzill, renyit sempre ab la farsa y la fatuitat; res de *doublé* ni plata Menesses; tot or de lley, tot plata sense lliga.

LLUIS SUÑE Y MOLIST.

L'ÚLTIMA RECEPТА

A l'amabilitat dels nostres amichs senyors Macaya devém el pugué reproduir en aquest número la darrera recepta que va estendre'l doctor Robert.

L'il·lustre finat havia estat poca estona abans de morir a la casa de don Román Macaya, situada al passeig de Sant Joan, pera visitar a la esposa del propietari, que's trobava delicada de salut.

Al'anarhi acabava de sortir el doctor Robert de casa Mossén Jacinto Verdager, y al despedirse se va dirigir directament al restaurant Pince, ahont va sobtarlo l'atach que'l va matar.

Valerianata 2 grm — 1 gr 50
Ergotina 0. — 1 gr 50
Sulfato de eipartemina - 20 centigr
Empiente — 1
... y dividit en 20 pilloles
 FARMACIA DE
... - 81er 3
Una pillole manana,
l'ant y noche
10 Abril -

Impresions

Las ánimas joves, corpesas per la paorosa, y aclaparadora realitat, contemplaren silenciosas, anorreadas, las despallas del indiscutible mestre, del ardent patriota...

Sa hermosa testa fou envollada per flayres de profund respecte, fou acarorada pel bes fertilisat ab las llágrimas d'un jovent que lluyta per assolir un ideal redemptor.

D'aquell ambient glassat per la mort, n'eixiren pòtents els misteriosos ecos de la Cátedra, del Ateneu, de l'Academia, del Parlament, del meeting, recorts vivents de l'acció social del doctor Robert, extensió de sa vida, que refermant la nostra conciencia de cataláns, será font d'energías en el pervindre.

Nosaltres, al cercar, ab els ulls plorosos, els apagats resplandors del astre que brillava en el cel de Catalunya, sentírem, dins de l'ànima, el recort llunyà dels venturosos jorns de nostre *internat* en la Clínica del doctor Robert y tan sols vegerem la silueta trágica, que jamay s'esborrará, de nostre preuat mestre, quan ens explicava, ab mimica de gran actor, els terribles síntomas de l'angina de pit. L'angoixa més terrible's retratava en son semblant, sos brassos crispats estrenyian fortament son pit y sa mirada demanava aire per sos pulmóns, aliví per sa tortura.

Sas lliçons no eran discursos d'erudit, concepcions abstractes de malalties: eran evocacions de malalts,

encarnats mágicament en son cos, auto-sugestionat pel poderós impuls de son privilegiat cervell.

Mentres visquin sos deixebles, el doctor Robert viurá dins del cor dels metges cataláns y mentres Catalunya conservi la conciencia de sa personalitat diferenciada, el doctor Robert será un fill predilecte de la patria.

UN DEIXEBLE

DESPRÉS DEL ENTERRO

Las coronas

Delicadesas

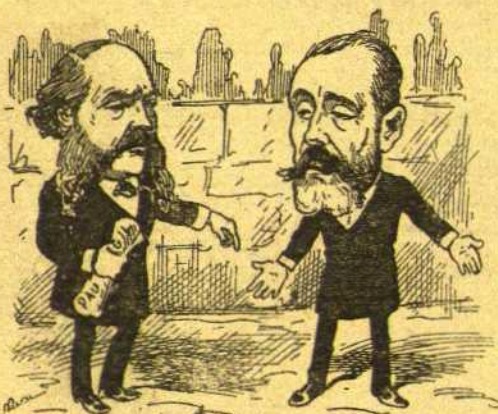
A l'home de las tres caras:

El senyor P. del O. ha ficat una vegada més la pota a *La Esquella*. Parlant del doctor Robert en la crònica setmanal, quan encara no tenia notícia de la mort de tan il·lustre patrici, deya lo següent:

"Fins sembla impossible que'l doctor Robert, tan noble, tan considerat y que sab medir tan bé las paraulas quan parla en el Congrés, suscribis un telegrama tan intemperant. ¿Es que'ls aires de Barcelona le ponen bravo com als lloritos de la terra mejicana? ¿O será que també com als lloritos els altres el portan allà ahont ells volen?"

Fins aquí la cosa no passa dels límits d'una brometa mansa. Però dos planas mes enllà la senyora *Esquella* ja puja el diapasson de tal manera que'l tracta poch menos que de lladre. Vegis sinó el grabat adjunt que reproduim per edificació dels bons patriotas.

DON PAU GIL TE RAHÓ

—¿No son quatre mil pessetas las que va cobrar? Donchs digui quantas d'una vegada, y no gasti tants embuts.

(De *La Esquella de la Torratxa* del dia 11)

No's faria més per simbolisar gráficamente una propina de tres mil duros rebuda per contemporisar ab aquella célebre pasterada del marquès d'Ayerbe. Y es que a la quènta:

Pensa en P. del O.
que tots son de la seva condició.

A l'endemà, dissapte, sortia *La Campa* na, la quina associantse al dolor general, deya lo següent:

"Adversaris de las tendencias políticas que en aquets últims anys sustentava'l doctor Robert, reconeguerem sempre las grans qualitats que l'adornavan: era eloquent, caballerós, comedit y sabia ferse simpátich a tothom. Se pot dir que ell en las Corts de la nació personificava la causa regionalista.

Sentim ab tota l'ànima la seva mort y ens unim al dol que embarga a la seva desconsolada familia."

Tres días després sortia en *La Vanguardia* en la crònica de la setmana una veritable mandonguilla ne crológica encomiástica fins a la paret d'enfrente en la que'l senyor Roca y Roca entre altres elogis feya els següents:

"El amor al trabajo fué su impulso, su norma el al truísmo.

"Ambas condiciones resplandecen en todos los actos de su ejemplar existencia. Practicarlas pudo constantemente a favor de las grandes dotes que atesoraba, de una actividad incansable, de un talento clarísimo,

de una atracción extrema sin igual, y de un corazón rebotante de bondad."

"...La fe, el desinterés, la sinceridad de espíritu que llevan a los hombres de valía a sacrificar sus comodidades y su reposo al bien de sus conciudadanos, sean cuales fueren las ideas que profesen, deben ser estimados como el más alto ejemplo de la virtud altruista, de que anda, por desgracia, asaz escasa la humanidad en los menguados tiempos que corremos."

Després d'aixó, a qualsevol, per pochos modos que tingues, li caurien totes tres caras de vergonya, cosa en ell impossible perque, segons sembla, las té enganxades ab soldadura groga.

Mercés a tots

Doném las gracias a tots els escriptors y artistas que'ns han honrat contribuint al homenatge al il·lustre Robert ab els seus valiosos treballs, fentias extensivas en particular al notable fotògraf senyor Auduard y a la casa Helius que ab un desinterés que may agrahirém prou ens han facilitat las respectivas fotografias que figuran en la primera plana y centrals d'aquet número.

Mossen Jascinto Verdaguer

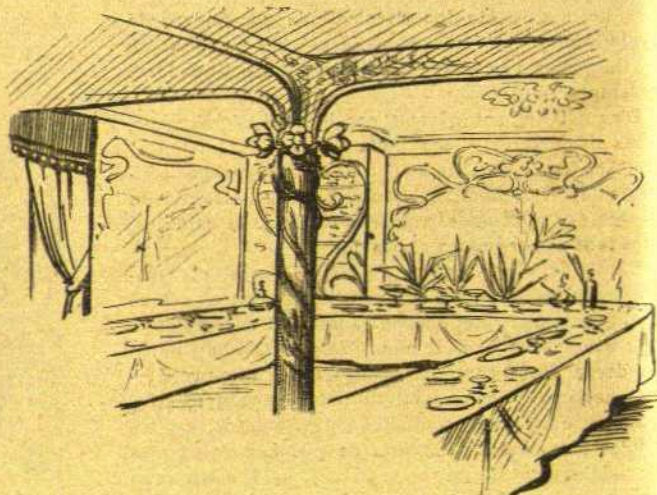
Desde la setmana passada, la malaltia que sofreix l'eminent poeta Mossen Jascinto Verdaguer ha tingut algunas variacions. Durant alguns días semblava com si'l pacient anés per bé, però després va sufrir un recárrech que vingué a complicar novament la situació.

Els darrers partes facultatius si bé no acusan un perill imminent pera'l malalt, no son gens satisfactoris.

A l'hora de tancar el present número (dimars al vespre), l'estat del il·lustre malalt no havia millorat pas gens.

Celebrariam de tot cor que en el número vinent poguessim donar als nostres lectors millors noticias del més gran dels poetes lirichs de Catalunya.

EL RESTAURANT PINCE

Sala-menjador ahont va morir el doctor Robert.

(Apuntació del natural).

Imprempta de MARIÁN GALVE, Avinyó, 18

Llibreria **RONQUILLO-Barcelona-Zurbano, 6**

A darrers de aquesta setmana posarém a la venda

EL HAYA ROJA

ERA TAN SENCILLO...-LOS HUMILDES-EL TESTAMENTO LA REDENCIÓN
de **CARMEN SYLVA**

(ab Censura Eclesiástica)

ILUSTRACIONS DE **MARIAN FOIX**

UNA PESSETA

NOTA: Els corresponents que vulguin tenirla per dita fetxa, poden fer ja'ls *pedidos*.

MIQUEL HORTA

FABRICA DE LLIBRES RATLLATS Y TREBALLS DE IMPREMTA
Se fan tota mena de treballs comercials a bons preus

Baixada de Cervantes, 3. - Prop del Bolsi

Aquesta casa ven la perfeccionada màquina de escriure **ADLER**

REGALO

als subscriptors y compradors de ¡Cu-Cut!, del *retrato del Doctor Robert*, dibuixat per en *Ramón Casas* y tirat a duas tintas en l'impremta *L'Avenç*

en cartolina tamany 23 × 33 cents.. a l'ínfim preu de 0'10 céntims presentant el següent cupó a la llibreria *L'Avenç*, Ronda de la Universitat, 20.—Barcelona.

VAL per un facsimil del *Doctor Robert*, dibuixat per en *Ramón Casas*, pel preu de 0'10 céntims.

Llibreria L'AVENC, Ronda de la Universitat, 20

GRAN CLIXERÍA

Estereotipia, Galvanoplastia, Fotograbat y Grabat directe (Autotipia)

ANTÓN VIDAL MARTÍ

Carrer de Aribau, 17.-BARCELONA

RECORT

baix-relleu del Eminent Patrici

DOCTOR ROBERT

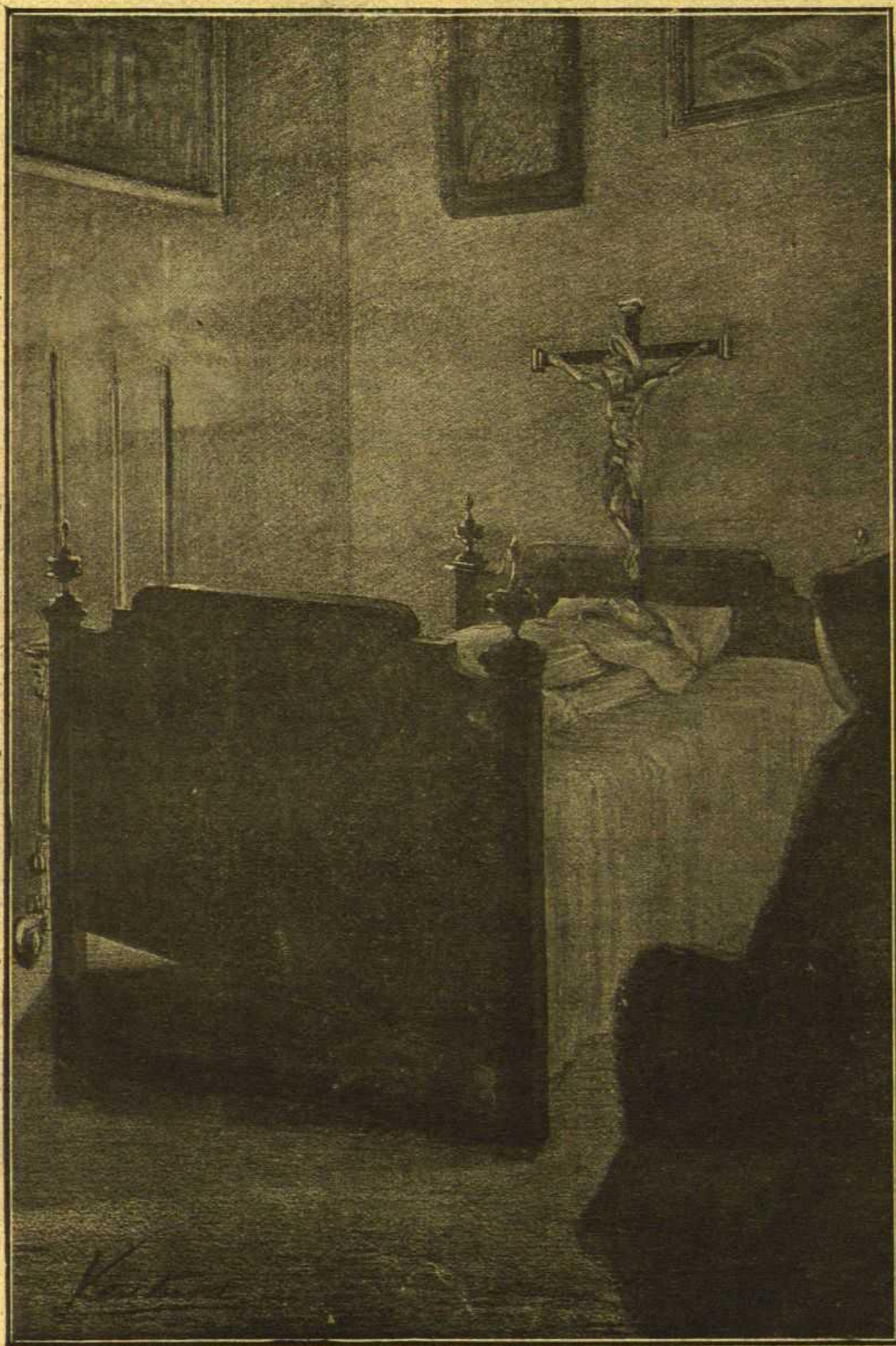
Preu económic 5 pessetas.—Decorat extra 7'50 pessetas

Per tot Catalunya remetent 1 pesseta mes, s'enviará franch de port y embalatge.

Pocorull y Bertrán, Passeig de Gracia, 89, baixos

Taller d'objectes artístichs pera regalos y estatuaría relliglosa

LA CAMBRA MORTUORIA

(Dibuix del natural)